

GLEDALIŠKI LIST

SEZONA
1924/25

ŠTEVILKA 14

IZDAJA UPRAVA
NARODNEGA
GLEDALIŠČA
V LJUBLJANI

Zahtevajte povsod
čevlje
z znamko

tovarne
Peter Kozina & Ko.
Tržič

Glavna zaloga v Ljubljani, Breg šte. 20
Aleksandrova cesta šte. 1 Prešernova ulica (Seljak)
Podružnica v Zagrebu, Račkoga ulica 3

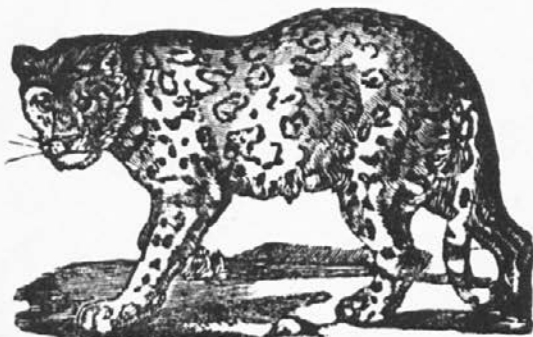
Filip Bizjak

krznar

Gospodstva cesta 13
Kolizej

se priporoča za vsa
krznarska dela.

Velika zaloga vsako-
vrstne kožuhovine.

A. & E. SKABERNĚ

Ljubljana, Mestni trg št. 10

Manufakturna in modna trgovina

Solidna postrežba

Najfinejša svetlobna telesa

za stanovanja, vile, banke, bare, kina itd. kakor:

lestence, namizne in stoječe svetiljke itd. itd.

v vsakem poljubnem slogu, tudi po doposlanih načrtih, izdeluje v
kovini, lesu, svili, steklu itd. edina jugoslovenska

Svetlobna industrija „VESTA“.

Naročila samo na atelje „VESTA“, Ljubljana, Kolodvorska ul. 8/1.

SPORED.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Sreda,	15. aprila	Pepeluh	Red B
Četrtek,	16. „	Vdova Rošlinka	Red C
Petek,	17. „	Pepeluh	Red F
Sobota,	18. „	Lizistrata	Red A
Nedelja,	19. „	Vdova Rošlinka	Izven
Ponedeljek,	20. „	Misel	Red D
Torek,	21. „	Zaprto.	
Sreda,	22. „	Vdova Rošlinka	Red B
Četrtek,	23. „	Lizistrata	Red C
Petek,	24. „	Roka roko umije, obe obraz, premierja	Red E
Sobota,	25. „	ob 5. uri popol. Rosmersholm, dijaška predstava pri znižanih cenah	Izven
Nedelja,	26. „	Roka roko umije, obe obraz . .	Izven
Ponedeljek,	27. „	Lizistrata	Red F
Torek,	28. „	Zaprto.	
Sreda,	29. „	Roka roko umije, obe obraz . .	Red A
Četrtek,	30. „	Golgota (delavska predstava) . .	Izven
Petek,	1. maja	Zaprto.	
Sobota,	2. „	Roka roko umije, obe obraz . .	Red D
Nedelja,	3. „	Vdova Rošlinka	Izven
Ponedeljek,	4. „	Pepeluh	Red B
Torek,	5. „	Zaprto.	
Sreda,	6. „	Narodni poslanec. 25 letnica umet- niškega delovanja g. Jos. Povheta	Izven
Četrtek,	7. „	Zaprto.	
Petek,	8. „	Narodni poslanec	Red F
Sobota,	9. „	Lizistrata	Red E
Nedelja,	10. „	Narodni poslanec	Izven
Ponedeljek,	11. „	Roka roko umije, obe obraz . .	Red C
Torek,	12. „	Zaprto.	
Sreda,	13. „	Narodni poslanec	Red D

Uprava si pridržuje spremembo sporeda in zasedbe.

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Sreda,	15. aprila	Carmen	Red D
Četrtek,	16. "	Don Juan	Red E
Petek,	17. "	Zaprto.	
Sobota,	18. "	Bohème (Maja de Strozzi k. g.) .	Red B
Nedelja,	19. "	Bohème (Maja de Strozzi k. g.) .	Izven
Ponedeljek,	20. "	Don Pasquale	Red C
Torek,	21. "	Zaprto.	
Sreda,	22. "	Don Pasquale	Red A
Četrtek,	23. "	Carmen	Red F
Petek,	24. "	Zaprto.	
Sobota,	25. "	Don Pasquale	Red D
Nedelja,	26. "	Aïda (Žaludova in Knittl k. g.) . .	Izven
Ponedeljek,	27. "	Zaprto.	
Torek,	28. "	Aïda (Žaludova in Knittl k. g.) . .	Red E
Sreda,	29. "	Zaprto.	
Četrtek,	30. "	Don Pasquale	Red B
Petek,	1. maja	Prodana nevesta (Ljudska pred- stava pri zelo znižanih cenah) .	Izven
Sobota,	2. "	Cavalleria rusticana, Glumači .	Izven
Nedelja,	3. "	Carmen (Ljudska predstava pri zni- žanih cenah)	Izven
Ponedeljek,	4. "	Zaprto.	
Torek,	5. "	Aïda (Vika Čaleta, Dimitrij Orlov k.g.)	Red C
Sreda,	6. "	Don Pasquale	Red D
Četrtek,	7. "	Aïda (Gostujeta Vika Čaleta in Di- mitrij Orlov)	Red A
Petek,	8. "	Zaprto.	
Sobota,	9. "	Glumači, Cavalleria rusticana (D. Orlov k. g.)	Izven
Nedelja,	10. "	Rusalka (Ljudska predstava pri zni- žanih cenah)	Izven
Ponedeljek,	11. "	Zaprto.	
Torek,	12. "	Mignon	Red A
Sreda,	13. "	Glumači, Cvetice male Ide (balet)	Red B
Četrtek,	14. "	Carmen	Red E
Petek,	15. "	Na dnu (Gostov. Hudožestvenikov)	
Sobota,	16. "	Ženitev (" ")	
Nedelja,	17. "	Medeja (" ")	
Ponedeljek,	18. "	Zaprto.	

Proslava 25letnega umetniškega delovanja J. Povhe-ta.

Narodni poslanec.

Veseloigra v treh dejanjih. Napisal Branislav Nušič. Prevel Fr. Govekar.

Režiser: ZV. ROGOZ.

Jevrem Prokić	Povhe	
Pavka, njegova žena	Wintrova	
Danica, njuna hči	Slavčeva	
Spira, Jevremov svak	Skrbinšek	
Spirinica, Pavkina starejša sestra	Vera Danilova - Balatkova	
Dr. Ivković, odvetnik	Drenovec	
Marina, njegova teta	Rakarjeva	
Sekulić, policijski pisar	Kralj	
Jovica Jerković, mesar	Cesar	
Sima Sokić, delavec	Danilo	
Sreta, novinar	Peček	
Mladen, sluga Prokićev	Medven	
Orožnik	Murgelj	
Piccolo	Tavčar	
Prvi	} meščan {	Jan
Drugi		Sancin
Tretji		Žagar
Vajenec	Gorjupova	

Narod.

Dejanje se godi v srbskem mestu pred vojno.

V. BEŠTER ATELJE „HELIOS“

Oglejte si slike, izdelane v najmodernejšem slogu!

Aleksandrova cesta 5. Telefon interurb. 524.

 Najlepše najcenejše slovito
 angleško sukno za obleke ima

DRAGO SCHWAB v Ljubljani

Lizistrata.

Komedija v treh dejanjih. Po Aristofanovi komediji priredil češko
A. Breska. Poslovenil F. Bradač.

Režiser: O. ŠEST.

Lizistrata,	} Atenke {	. . . . .	Medvedova
Kalonika,		. . . . .	Saričeva
Mirina,		. . . . .	Nablocka
Lampito iz Lakedemona			Vera Danilova – Balatkova
Kinesias, Mirinin soprog			Levar
Atenski svetovalec			Peček
Sosias, njegov pisar			Kralj
Manes, hlapec v službi pri Kinesiju			Povhè
Filurgos, starec			Skrbinšek
Prva atenska žena			Mira Danilova
Druga atenska žena			Juvanova
Sel			Cesar
Lakonski poslanec			Medven

Atenke, Bojočanke, Špartanke, Korinčanke, starci, Atenci, stražarji.

Nove dekoracije naslikal akad. slikar g. Skružny. Deloma nove
kostume izvršila gledališka krojačnica.

Scenično glasbo komponiral kapelnik g. Balatka.

Najmodernejši salon za dame in gospode

EMIL NAVINŠEK

šef vlasuljar slov. opere in drame v Ljubljani

Izposojevalnica gledaliških lasulj in potrebščin

EN GROS

KONFEKCIJA

→ LASTNA →

IZDELAVA

EN DETAIL

„ELITE“ D. Z. O. Z.

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 9

Največja konfekcijska trgovina

Mojstrsko krojena damska in moška oblačila

Roka roko umije, obe obraz.

(Los intereses creados.)

Komedija za lutke v dveh dejanjih (treh slikah) s prologom in epilogom.
Spisal Jacinto Benavente, poslovenil O. Župančič.

Režiser: J. OSIPOVIĆ

Leander	Marija Vera
Krispin	Levar
Kapitan	Skrbinšek
Harlekin	Drenovec — Jan
Polišinel	Lipah
Pantalon	Plut
Doktor	Peček
Sekretar	Medven
Krčmar	Gregorin
Prvi natakarkar	Sancin
Drugi natakarkar	Delak
Donna Sirena	Medvedova
Gospa Polišinela	Vera Danilova
Silvija	Šaričeva
Kolombina	Nablocka
Lavra	Vida
Risela	Slavčeva

Dejanje se godi v imaginarni deželi kaderkoli.

Remington mod. 12

najnovejši ameriški pisalni stroj

dobavlja samo trdka

Franc Bar pisalni stroji **Ljubljana**

Telefon 407. Cankarjevo nabrežje 5. Telefon 407.

Don Pasquale.

Komična opera v treh dejanjih (5 slikah). Po Pavesiju spisal
M. A., poslovenil Franjo Bučar. Uglasbil Gaetano Donizetti.

Dirigent: A. NEFFAT.

Režiser: FR. BUČAR.

Don Pasquale	Zupan
Malatesta, njegov zdravnik	Šubelj
Ernesto, njegov nečak	Banovec
Norina, mlada vdova	Lovšetova k. g.
Notar	Debevec

Služinčad.

Vrši se v Rimu sredi 18. stoletja. — Prva predstava dne
3. januarja 1843. v Parizu.

* * *

Vsebina opere „Don Pasquale“. Bogati starikavi don Pasquale ima še skomine po mladi ženici. Ker je sam menda preneroden poiskati si nevesto, naj mu to preskrbi prijatelj doktor Malatesta, njegov zdravnik. Malatesta sprejme ta nalog, hkrati pa sklene, Pasquala ozdraviti te muhe na zelo drastičen in učinkovit način. V ta namen pridobi dobro znano mu mlado vdovo Norino, nevesto prijatelja Ernesta, rekoč Pasqualu, da ima v samostanu bivajočo sestro Sofronio, katero mu bo baje še danes predstavil kot nevesto. Bedasti Pasquale vse rad verjame in Malatesta mu resnično privede še istega dne sestro Sofronio-Norino, ki je Malatesti na ljubo s humorjem privolila igrati to komedijo. Vlogo notarja igra pri poroki Malatestov prijatelj Carlotto.

Poroka se izvrši v hiši Pasqualovi — ali o groza! — koj, ko sta poročena, se izlušči iz golobice-Norine pravi pravcati zmaj! Nesrečni Pasquale sicer še izkuša priti do sporazuma, ali njegova golobica je zmaj posebne vrste, ona povzroči razpor s svojim vedenjem in mu končno zasoli celó mastno klofuto. To je preveč za izmučenega Pasquala, odslej misli le še na ločitev, odkrižati se je hoče vsekakor. S pomočjo Malateste se mu to tudi kmalu posreči in dobrodušen kakor je, Pasquale zasigura celo svojemu nečaku Ernestu in njega nevesti precejšnjo doto.

Na toaletni mizi vsake dame naj služi kot okrasek najboljša in najstarejša **KOLINSKA VODA** z zaščitno originalna znamko

Johann Maria Farina, gegenüber dem Jülichs-Platz,

ki si je tekom enega stoletja pridobila in obdržala svoj svetovni sloves. Dobiva se v vseh drogerijah in parfumerijah.

Zastopstvo v drogeriji „Adrija“, Ljubljana, Šelenburgova za Slovenijo ulica šte. 5.

Gostujeta gg. Vika Čaleta in D. Orlov.

Aïda.

Opera v štirih dejanjih. Spisal Antonio Ghislanzoni, uglasbil G. Verdi.

Dirigira A. NEFFAT.

Režija F. RUKAVINE.

Kralj egiptovski	Zupan – Pugelj
Amneris, njegova hči	Thierry - Kavčnikova – Sfiligojeva
Aïda, etiopska sužnja	V. Čaleta k. g.
Radames, vodja egiptovske vojske	D. Orlov k. g.
Ramfis, veliki svečenik	Betetto – Zathey
Amonasro, etiopski kralj in oče Aïde	Cvejič
Sel	Mohorič
Svečenica	Ribičeva – Ovsenikova

Svečeniki, svečenice, ministri, vodje, vojaki, sužnji in ujetniki etiopski, narod egiptovski.

Dejanje se godi v Memfidi in Tebah za vladanja Faraona.

Šopki, venci, trakovi, aranžmaji*Aleksandrova
cesta***Viktor Korsika***Kongresni trg
št. 3*

Ne zamudite obiskati tvrdko

A. ŠINKOVEC nasl. **K. SOSS****Ljubljana, Mestni trg 19.**

Vedno novosti za dame in gospode.

☛ Cene konkurenčne. ☚

Glumači.

Drama v dveh dejanjih. Besedilo in glasba R. Leoncavalla.

Dirigent: M. KOGOJ.

Režiser: O. ŠEST.

Canio, načelnik potujoče družbe glumačev	D. Orlov k. g.
Nedda, njegova žena	Frisekova
Tonio, glumač	Cvejić
Beppo, glumač	Mohorič
Silvio, mlad kmet	Popov

V igri „Kolombina“ v drugem dejanju:

Bajacco	D. Orlov k. g.
Kolombina	Frisekova
Tadeo	Cvejić
Harlekin	Mohorič

Vrši se v Kalabriji sredi preteklega stoletja.

Osnutek za deloma nove dekoracije izvršil arhitekt Rohrmann.

Cavalleria rusticana.

Opera v 1 dejanju. — Besedilo po Vergovi drami napisala Targioni-Tozzeti in Menasci. — Uglasbil Pietro Mascagni.

Dirigent: A. NEFFAT.

Režiser: P. DEBEVEC.

Santuzza	Thierryjeva
Lola	Korenjakova
Turiddu	Kovač
Alfio	Zathey
Lucia	Ropasova

Vaščani, vaščanke. — Godi se dandanašnji v Siciliji.

==== Priporoča se delikatesna trgovina ====

FRANC KOS, Ljubljana, Židovska ul. 5

Izbera raznovrstnih specialitet

Primerna

darila

Cene nizke
Postrežba točna

Cvetice male Ide.

Balet v enem dejanju po Andersenovi pravljici.

Glasbo zložil P. A. Klenau.

Dirigent: M. KOGOJ.

Aranžiral: baletni mojster A. TROBIŠ.

I. Slika.

Mala Ida	Svobodova
Dijak	Japljeva
Pisarniški svetnik	Trobiš

Dijaki in deklice.

II. Slika.

Mala Ida	Svobodova
Dijak	Japljeva
Pisarniški svetnik	Trobiš
Dimnikar	Moharjeva
Pupa	Maslova
Rožni kralj	Golvin
Rožna kraljica	Lutova
Paž	Moharjeva

Razne cvetice.

* * *

Vsebina: Mala Ida pripleše v sobo s cveticami. Z vrta pride dijak in ji pripoveduje «pravljico o cveticah»: ponoči, ko spiš, plešejo na vrtu cvetice. Ida in dijak zaplešeta s cveticami. Tu pa vstopi stari svétnik in ju pokara. Ida ga prosi, da-li sme iti z dijakom na sprehod. Strogi svétnik ji tega ne dovoli; dijak se poslavlja od nje in ji razkriva svojo ljubezen. V sobi se je stemnilo. Ida ostane sama in se igra s svojo punčko. Toda ne more zaspati. Zunaj se čuje veselo petje mladine, katero mala Ida pozdravlja. Punčko položi v omaro in leže spat. Žarek sveti nanjo in počasi se sobica izpremeni v vrt, poln cvetja in dreves. Cvetice rajajo in plešejo. Dimnikar pokuka izpod mize in cvetice beže pred njim, on pa gre k omari, vzame iz nje punčko in zapleše ž njo... Prideta kralj in kraljica, ki se jima cvetke priklanajo. Kralj ukaže pažu, naj zbudi malo Ido. Ta gre, jo poljubi in Ida se zbudi. Pride zopet dijak, ki zaraja z Ido, in nato ju kraljevska dvojica poroči. Vesela svatovščina. Cvetice se jima klanjajo. — Ida se je zbudila iz prelepih sanj. Vstane in odgrne zaveso: njene lepe cvetice leže ovenele po tleh... Še enkrat zapleše z njimi, vsa blažena, kakor njene sanje, pripleše do mize in skrije svojo lepo glavico med cvetke.

Rusalka.

Lirična pripovedka v treh dejanjih napisal Jaroslav Kvapil,
uglasbil Ant. Dvořak, poslovenil F. Marolt.

Dirigent in režiser: F. RUKAVINA.

Princ	Jiranek – Kovač
Tuja knežna	Thalerjeva
Rusalka	Rozumova – Vanečkova
Povodni mož	Betetto
Čarovnica	Sfiligojeva
Logar	Mohorič
Kuharček	Ribičeva
Prva gozdna vila	Korenjakova
Druga gozdna vila	Šebrova
Tretja gozdna vila	Ovsenikova
Lovec	Perko

Spremnstvo princa, gostje, gozdne vile in rusalke.

VSEBINA. I. dej.: V toplem večeru, ko rajajo gozdne vile, sedi Rusalka na vrbi in toži mesecu in povodnemu možu o svojem hrepenenju za princem. Zeleni povodnjak jo svari pred ljudmi, katerim ne moreš ničesar verjeti, Rusalka ga ne posluša in prosi čarovnico pomoči. Ta izpremeni Rusalko v deklico — človeško bitje — toda prekletstvo večnega molka jo spremlja v novo življenje . . . Če pa bi se vrnila, ne sme več v družino rusalk, temveč se izpremeni v smrtonosno luč, blodečo po močvirju. — Princ pride na lov in najde v gozdu to krasno nemo bitje, jo vzljubi in jo odpelje v svoj grad.

II. dej.: Princ čuti mraz tega čudežnega bitja in ne pojmuje ljubezni svoje mrzle krasotice. Tuja kneginja ga ščuva proti njej, kuharček in grajski logar šepečejo o nji čudne stvari . . . Princ podleže vsem tem intrigam in zavrže Rusalko. Ona se vrne k povodnemu možu in v svoj rodni gozd.

III. dej.: Preročanska kletev čarovnice se uresniči . . . Slutnje povodnega moža ravnokot . . . Rusalka prinaša smrt vsakomur, ki pride do nje. Princ hira od hrepenenja po njej . . . čarovnica zapodi logarja in kuharčka, ki sta prišla iskat leka za bolnega princa . . . Končno pride, od čudne moči gnan, princ sam v gozd in umre v naročju Rusalke.

Vsakovrstne informacije

dobavlja informačni zavod

Drago Beseljak v Ljubljani

Židovska ulica štev. 5.

Josip Povhe.

Josip Povhe, rojen leta 1884. v Ljubljani, je postal septembra 1898. po absolviranem I. tečaju dramatične šole član slov. deželnega gledališča v Ljubljani. V naslednjih letih 1899. in 1900. je absolviral še II. in III. tečaj imenovane šole in leta 1901. v septembru postal član nemškega gledališča v Ljubljani in kot tak deloval šest in pol leta po raznih nemških odrih, kakor: Carl-Theater na Dunaju, na mestnem gledališču v Regensburgu (Nemčija), dalje v Moravski Ostravi, Saazu itd. Leta 1907. 1. aprila je postal zopet član slovenskega deželnega gledališča v Ljubljani, leta 1920. član Narodnega gledališča v Mariboru, leta 1922. član Narodnega gledališča v Osijeku. Bil je eno leto, t. j. 1923./24., član Klub Kabareta v Zagrebu in se nato vrnil v novembru 1924. v Ljubljano. Režiser postal leta 1909. v Ljubljani in tudi kot tak deloval v Mariboru in Osijeku, povsod z uspehom. Nastopal je kot karakterni igralec v dramih, kot karakterni komik v opereti in tudi v operi pel druge baritonske partije. Režiral je preko 40 operet, okolo 20 dramskih del in 15 oper.

Prestal je od leta 1898. vse krize slovenskega gledališča in vsled tega bil večkrat brez kruha na cesti, kakor leta 1913. vsled krize slovenskega gledališča 8 mesecev, leta 1914. od 1. aprila, ko je slovensko gledališče prenehalo eksistirati in vso vojno dobo do 20. avgusta 1918. Preživel je obe krizi brez vsake podpore v težkih borbah za življenje.

Priljubljenemu članu želimo k jubileju vse najboljše!

Jacinto Benavente.

Gledališč je mnogo, avtorjev malo.
J. Benavente.

Pojava J. Benavente — nosilca Noblove nagrade l. 1922. — pomeni za špansko in nič manj tudi za svetovno slovstvo nekaj prav izrednega.

Na Španskem ga zovejo „maestro“ in „sfiŋga“. Ni ljubitelj kritikov in ne oboževateljev, prav rad se jim umakne v tiho senco ali med oblake, kakor kak antični bog... V njegovih komedijah je nekaj misterioznega, kar se včasih napačno razlaga in je mogoče tajnost njegovih uspehov, saj se bistveno razlikuje od konvencionalne oblike premnogih drugih avtorjev. Uspehi in učinki, ki jih nikoli ne išče, se pokažejo prav na onih mestih, kjer se mu še sanjalo ni. Tam doživlja največja priznanja in on se temu čudi.

Njegov teaterski aforizem je:

„Publika hoče, da se govori v šaljivem tonu o resnih stvareh in o neumnostih resno. Dasi nikdar ne upošteva, če se govori seriozno o resnih stvareh in v lahkem tonu o neumnostih.“

Pri premierah ga publika hoče na vsak način pred zastor, a on se po navadi ne pokaže.

„Luč rampe,“ pravi, „napravi človeka bolj bledega kot je mrlič, ki nima umetne šminke... Ne uničujmo iluzij!“

V tem smislu se prav rad spominja vesele anekdote, ki se je pripetila na eni njegovih premier. Občinstvo je končno spravilo avtorja pred zastor. Na galeriji sedita zakonca. Gospa natančno opazuje s kukalom slavnega pesnika in napravi napram možu filozofsko opazko:

„Ima sestradano lice, kakor vsi pisatelji!“

Slučajno je sedela poleg zakoncev avtorjeva kuharica, ki se je silno navduševala za umetnost svojega vélikega rejenca. Ko je čula to neumetniško opazko, je ogorčeno protestirala:

„Se močno motite, gospa, sestradan pa že ni; meni to lahko verjamete!“

* * *

Jacinto Benavente je rojen 12. avgusta l. 1866. v Madridu; torej dve leti pozneje kot Unamuno in eno prej kot Blascolbàñez ter v isti prestolici, ki je rodila može kot so Canovas del Castillo, Lagatijo, Sagasta, Frescuelo in Sagarra. Poudariti je treba, da je bil Madrid predvsem španska prestolica, ne pa kozmopolitično mesto. Pesnikov oče je bil slaven zdravnik.

Don Jacinto je študiral na Institutu sv. Izidorja, ki je bil torišče velikih mislecev. Toda jus ni bil zanj!

Njegova mati je bila, ki je odkrila v njem velikega dramatika, ne njegov oče. In ona ga je napeljala na težavno pot, ki vodi do slave. Po očetovi smrti je zapustil univerzo in se je posvetil popolnoma študiju Shakespearja in literaturi antičnega in modernega gledališča.

* * *

V razgovoru s svojim založnikom, ki ga je vprašal, katero svojih del najbolj ceni, je odgovoril:

„Vsa ljubim enako. Ne tajim pa, da me neka slabost vleče k „Sennora ama“, v kateri sem več živel kot v drugih delih . . . . Najbolj pa čutim s komedijo „Los intereses creados.“

Drugič je zopet dejal:

„Umetnost ljubim nadvse; toda vse, kar sem ustvaril, vsa moja dela, so samo prazna senca neizmerne ljubezni.“

* * *

Njegova dela so: Verzi, Ženska pisma, Princezka Bébé, Šola princezk, Sobotna noč, Surova sila, Čast mož, Sennora ama (mati), Jesenske rože, Mâs fuerteque el amor, Por ser con todos leal, ser con todos traidos.

Konfekcijske tovarne
FRAN DERENDA & Cie.
v Ljubljani

Prodajalna na drobno
je na Erjavčevi cesti št. 2

kjer se dobiva po izredno znižanih cenah moška in dečja obleka. — Ne zamudite si ogledati bogate zaloge!

Razno.

Špansko gledališče.

Občinstvo. Špansko občinstvo je zelo blagohotno. Med vsemi slovnimi pojavi teater najbolj zanima množice, ki se predvsem oklepajo že znanih del, a so dokaj hladne napram novim avtorjem. Kritika ne učinkuje kdove koliko. Dočim je n. pr. Benavente dajal igrati prve svoje umotvore, se navzlic laskavim ocenam po novinah javnost dolgo ni ogrela za reformatorja španskega odra. Plemstvo ima svoje lože in fotelje po glavnih dvoranah v Madridu. Za ljudstvo so po velikih gledališčih cene mnogo previsoke, vendar so galerije često polne. Dvorne komedije prevladujejo, nujnost ljudskega, naravnega, umetniškega odra se še ni pokazala. Po prestolici kakor po provinci nastopajo številne družbe amatorjev (aficionados) ter uprizarjajo domala zgolj preizkušene madridske igrokaze, zlasti komične. Občinstvo mirno dopušča nezadostne igralske zборе kakor tudi skromne scenične naprave, ki so vobče še v duhu leta 1880.

Tri pozorišča. Nad to povprečnost se dvigajo samo tri pozornice: La Princesa, Reina Victoria in Apolo, kjer se na štirih kvadratnih metrih odigravajo skoro razkošne uprizoritve po francoskem vzorcu. Zadnje čase odlikuje še Teatro Esclavo z vizuelnimi učinki po načinu ruskega «Netopirja». Ali gledalstvo sprejema z neumevanjem, če ne s prezirom, n. pr. Fontanalsove dekoracijske novotarije, ki so se lani uvedle pri uspehi opereti Doña Francisquita skladatelja Vivesa.

Igralstvo. Dobrih igralcev samoukov je dajala Španija od nekdanj v obilju, dočim je pouk v Narodnem konservatoriju dokaj nedostaten. Državno podporo dobiva samo še Teatro real, prihranjen za opero, ki se poje splošno v italijanščini, čeprav druge govorce, celo katalanščina, niso izključene. Največji tragik je Enrique Borrás, realističen temperament, izobražen v romantični šoli katalanski, odličen osobito v Calderónovem «Občinskem sodniku» (Alcalde de Zalamea). V komediji imajo ugled: Fernando Diaz de Mendoza, Emilio Thuillier in Ernesto Vilches. Med šaljivci zavzema prvo mesto José Moncayo. V frivolnem repertoarju tonejo nadarjeni R. Simo Raso, Juan Bonafé in Pedro Zorrilla. V «Slovanski prizornici» pa mnogo obeta Carlos M. Baena... Igralkam prednjači brez dvoma Maria Guerrero, čije soprog vodi gledališče «La Princesa», nato temperamentna Margarita Xingu v drami ter občutljiva Catalina Bascaena v glumi. Med najmlajšimi se postavi Josefina Diaz de Artigaz.

Izbor igrokazov. Pravega programa ni. Kadar pešajo nova dela, si izvoli vsak veliki glumec, kar mu najbolj ustreza, in igra v svoj lastni prid. Maria Guerrerova n. pr. Ljubavno norost, zgodovinsko sliko (Tamayo y Baus, 1829—1898), E. Borrás mračno Nižavo, Tierra baja, ki jo je v katalanščini napisal lani umrli Ángel Guimera, včasih Mistika Rusinovega ali pa Kardinala Amerikanca Parkerja... Večinoma pa se dajejo novosti, osem do deset na vsakem odru v sezoni. Klasična španska dela pridejo redko na vrsto, vselej pa pristržena iz gospodarskih razlogov in malce iz strahu, da se junaške ali tenkočutne zasnovе ne bi prilegale občinstvu. Za žilavi, kalejdoskopični, gibki klasični repertoar ni ravnateljev kot Antoine, Gémier, Copeau, Reinhardt, Gordon Craig ali Rusi... Ziveči dramaturgi so bajno plodoviti. Možje petdesetih let imajo po 80 do 100 igrokazov v seznamu... Dosti se prevaja, prav za prav prelaga iz tujih slovstev, zlasti francoske vesele igre s petjem (vaudevilles). Veliko duhovitih

„ORIENT“, družba z o. z., Ljubljana
Tovarna oljnatih barv, steklarskega kleja, lakov in
firneža - Zaloga pleskarskih in slikarskih potrebščin

iger je izpodletelo, ker so bile preveč okrnjene. Obnesli so se Bataille, Bernstein, O. Wilde, skoro dočista neznani so Curel, Porto-Riche, d'Annunzio, Shaw, ker je slabo preveden, Schnitzler, akopraj je dobro prestavljen, Wedekind, da ne govorimo o mlajših dramatikih.

Med domačimi začetniki se izkazuje don Jacinto Grau («Grof Alareos», «Gospod pl. Pygmalion»), ki pa je bolj prošel v Parizu nego v Madridu. Čudno pa je, da se dve največji literarni osebnosti, Unamuno in Valle Inclán (rojen 1869), nista mogli nikdar pokazati na odru s svojima mojstrovinama: Fedra, oziroma Voces de gesta. Druge korifeje se zovejo: Pérez Galdós (1845—1920) s svojim «Dedom», brata Quintero, zakonca Sierra (Señora Pepita, Uspavanka, Sen avgustovske noči), Ed. Marquina (Cidove hčerke, potem dve čarobni komediji Pav in Beneška noč), Ardavin, prerano umrla J. L. Pinillos in Joaquim Dicenta. Kritika, čije izvorni greh je poleg neizogibne naglice še popustljivost, sicer pobija L. Rivasa, ki pa še nadalje dosega velike uspehe pri srednjem sloju.

Benavente. Svetovno slavo sta si pridobila v današnji dobi inženjer in bivši finančni minister José Echegaray (1832—1916), nositelj Noblove nagrade, z deli kot El gran Galeoto (Velika vzvodnica, t. j. družba), Mar sin orillas (Morje brez bregov), Vida alegre y muertetriste itd., poleg njega pa drugi odlikovanec švedske akademije iz l. 1923.: Jacinto Benavente. Velenadarjenemu možu se mora španska dramska proizvodnja, dotlej zapletena v romantično blodenje, zahvaliti za svojo prožnost, svoj evropski ton, za nekaj nepozabnih ženskih figur, obširnejše formule, bolj direktne metode. Komedije prvega njegovega načina so pisane v živahnem svetskem jeziku, ki stoji v rezkem nasprotju bodisi z meščansko plehkim ali čezmerno napihnjenim poudarkom, ki je prevladoval pri avtorjih prejšnje dobe. Že več let pa ni dal nobene stvari iz rok. Dalje časa je potoval po Južni Ameriki. Ob povratku sredi septembra 1923. so mu rojaki priredili navdušen sprejem. Ker je med svetovno vojno kazal simpatije za germansko stvar, je njegova umetnost precej utrpela pri zavezniških narodih. Pariz ga ni sprejel, dasi se je oder Oeuvre dal na razpolago manj proslulim njegovim rojakom kot Kataloncu Puig y Ferrer. Vendar pa je uvidevni ravnatelj Lugné-Poé nasvetoval, naj se pozabi poslej njegovo politično stališče in se vpoštevava zgolj umetnik, ki je zasnoval dela: Roka roko umije, Sobotna noč, Malquerida... Severna Amerika pa se je tolikanj ogrela zanj, da je Benavente izjavil: «Poslej bom pisal izključno za ameriško gledališče.»

D. A.

Razposajeni ljubimec Gracij.

To je Aristóphanes (okoli 446—388 pr. Kr.) najslavnejši komični pesnik iz Aten. Večina njegovih veselih iger, ki so tip stare grške komedije in imajo aristokratske težnje, so politične, včasih slovstvene pogrdice. Po antonomaziji se njegovo ime često uporablja za pesnika, ki krepko napada in smeši zmote in zablode svojih sodobnikov. Včasih je to ime tudi izraz graje zbog tega, ker je bil veliki komik morda sokriv Sokratove obsodbe. Napisal je 44 glum, od katerih je 11 ohranjenih, namreč:

1.) **Aharnejci** (Acharnês), aharnejski nosači nastopajo zoper kmeta Dikajopolisa, ki je od demagogov dobil pravico do svobodnega trgovanja. Ponekod je nespodobna.

2.) **Vitezi** (Hippês) zoper demagoga Kleona, ki je poginil s svojim protivnikom Brasidasom v bitki pri Amfipolisu leta 422. Demos, poželjiv in nasajen, a prevečan star gospod, se daje voditi podlemu sužnju...

ZAJUTRKOVALNICA

ZAJUTRKOVALNICA

T. MENCINGER

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 43

PRISTNA VINA!

NIŽKE CENE!

3.) **Oblaki** (Nephélai). Preprost Atenčan, ki je po ljubezni svojega sina Pheidippidesa do kónj zabredel v dolgove, želi tega poslati k Sokratu v šolo, da bi se z zgovornostjo ubranil upnikov. Ker pa sin noče tja, gre stari sam v «mozgovrtnico», kjer posluša tenkoumno mojstrovo modrost (kako n. pr. izmeriš skok bolhe). Sokrat sam predava iz ódrig (viseče košare), baveč se z zvezdoznanstvom, starcu nauke moderne fizike, češ, nekdanji bogovi so doigrali, trenutno pomembni in sodobni so zgolj oblaki. Starec, prebedast, se vrne domov, sin pa postane sedaj radoveden in radogleden ter posluša Sokratovo razpravo o «poštenju in nepoštenju». Doma pa se loti očeta in mu z novo dialektiko dokazuje, da prav ravna, tudi če mater pretepa. V srdcu zapali starec Sokratovo tuhtalnico:

Zakaj namenoma bogove skrunite?

Je-li treba dodati, da je Ksantipin mož tako krivično kakor duhovito napaden?

4.) **Ose** (Sphêkes), naperjene zoper Kleona in pravdljive Atence, so bile vzor Racineu za njegove pravdarje (Plaideurs). Starca, ki hoče po vsej sili sodnikovati, zapre sin na dom. Pred svojimi stanovskimi tovariši, preoblečenimi v ose, pa sodi ujetnik dva psa (Kleon in Lahes!).

5.) **Mir** (Eiréne) iz leta 421. po Kleonovi smrti. Vinogradnik Trygájos (= trgač) jaše na govnaču v nebo, da bi prinesel na zemljo Eiréno ali Mir, ki jo je Pólemos ali Boj zaprl. Eiréna pride z Opóro, t. j. dobro letino, Trgačevo nevesto, in pa s Theorío, veselico.

Kaj veseli bi ne peli...?

6.) **Ptice** (Órnithes). Star meščan domačin, hoteč imeti mir, predlaga vodebu ali smrdokavri, naj si ustanovi v vzduhu mesto, nezavisno od bogov in ljudi. Zvalo se bo: Nephelo-kokkygia, Vzdušna kukavičina, nemško Wolkenkuckucksheim. Tjakaj odrineta Atenca Encepidés in Peithetairos, pretvorjena v ptiča. Vse se hoče vseliti v Ptičji grad: darovi se Zevsu pritrčajo. Da bi se sklenil mir, pokloni Zevs Peithetairosu najlepšo devico, Basilejo (tu se avtor posmehuje drznim atenskim naklepom o svetovni vladi, ki jih je obudila siciliska ekspedicija).

7.) **Lysistrata**, t. j. miroljubnica, je sklicala žensko zborovanje; da bi napravile kraj in konec možemorni vojni, prekinejo vsako občevanje z moškimi (neokrnjen izvornik je spričo svojih smelih opolzlosti danes nemogoč na odru).

8.) **Na praznik tezmoforije** (Thesmophoriázusai). Boginja Demetra je dala zakone (thesmophóros), naučila ljudi poljedelstva in tako položila osnovo človeški družbi. Ob taki svetkovini na čast postavodajalni božici, ob žetvi, zbrane žene so obsodile na smrt Euripidovega zagovrnika, ker je Euripides sovražnik nežnega spola. Vendar pa mizoginski Euripides odkupi svojega odvetnika skitskemu stražniku s tem, da mu privede devico krasotico.

9.) **Žabe** (Bátrahoi) iz leta 405. Dioniz hoče iz podzemlja privedi pravega pesnika (Euripida). Medtem ko ga je Haron predročil preko reke Stiga, je žabji zbor regljal: brekekekéks koáks koáks. V Hadovi palači pa se razlega glasen trušč: Euripides hoče izpodriniti Ajshila s tragičnega prestola. Dioniz naj bo razsodnik v prepiru: pesnika pa se kosata s citati. Izrek: «ta zdí se meni pameten, a drug zabava me» kaže na propadanje tragične umetnosti.

10.) **Zborovalke** (Ekklesiázusai), v moške preoblečene, se na ljudskem shodu polasté državnega vodstva — zato pa seveda nastane doma nered! Proglasi se nekak komunizem: skupnost lastnine in ženstva. Stare babe so jako zadovoljne in zahtevajo pred mladenkami najgorše, najbrhkejše mladeniče zase. Končno se priredi velika pojedina (stih 1169 omenja jed, besedo s 73 zlogi!).

11.) **Bogastvo** (Plútos). Priletni obubožani Chremylos najde Plúta, ki ga je Zevs oslepil, ga privede na svoj dom in povabi tudi sosede v gosti. Zgolj Penía (Uboštvo) ne dobi dovoljenja, da bi se jim pridružila. V Asklepijevem templju Plutos ozdravi, jame pravično deliti svoje darove in ga povedejo nazaj v atensko zakladnico.

Ta alegorična pravljica tvori prehod od stare komedije proti srednji veseli igri, ki je kot plitvejša parodija ali travestija namesto političnih napadov bičala družabne nedostatke, n. pr. požreševanje, vlačugarstvo, skledolizništvo ali prižviništvo itd. A. D.

Drobne vesti.

Francoska Lysistrata.

Maurice Donnay je dal prvič uprizoriti svojo *Lysistrato* l. 1892., pred 6 leti predelano štiridejanko pa je točno pred letom dni sijajno spravila na svoj oder gospa Cora-Laparcerie. Žensko zborovanje v prvem činu in siloviti povrat vojščakov sta bila hrupen, zabaven in trenutno važen prizor. Po svetovnem pokolju ni namreč nihče več mislil na Alkibiadove Atene niti na peloponeško vojno, marveč vsakdo nase. Starci, ki s konico svoje palice rišejo zemljevide, kdo jih ni pred kratkim poznal? Sovrag je pred francoskimi vrati še utrjeval Dekelejo. Ni čudo, če se je igra zdela tako sodobna.

Kaj je Donnay vzel Aristofanu? Nekaj slastnih mest, a vsa gradnja je njegova. Najprej je uvedel trozvezo moža, žene in ljubimca, ki je vsaj na pozornici čisto pariška. Pravim na pozornici, saj v zasebnem življenju so atiški prednamci brez dvoma imeli dovolj zmisla za slične zgodbe. A da je *Lysistrata*, najpametnejša Atenčanka, hkratu Lykonova soproga in «sotenka» generalu Agathosu, to je pariška gluma v atenskem obeležju. Mož in ljubovnik imata obične poteze, *Lysistratin* obraz pa je očrtan nežno, ljubko in porogljivo. *Lysistrata* je višja ženska. Vse Atenčanke jo priznavajo ter jo brez ljubosumnosti slušajo. Govornike posnema z resnobo, polno miline. Pred uvodom pljune na tla, roti se, da je poprijela za besedo ne iz slavohleplja, temuž iz dolžnosti, in po polurnem besedovanju javlja, da ne bo dolgo molčala. Ima ugled in veljavo, pozna logiko ter invencijo in ima čuvstvo, da deluje ljudovladi na prosep. Ker ji je duh gibčen in nagel, si ji sredstva za rešitev države pokažejo kot prisega, ki jo je treba sedaj izreči, sedaj pa prelomiti. Silno je hrabra, malo pa strahopetna. Sama si izmisli zvijačo, da vstopi v Artemidin hram, kjer v veselju prebije noč z vrlim Agathom; a če boginjin kip pade in se razbije, vidi strahoma božje znamenje v tem. Zaljubljena je, pa ima smisel za smešno. Videča svojega ljubca vsega toplega od želje v hladni noči, se ne more ubraniti posmešku. Rada ga vidi, a divi se mu ne. Vprašuje ga, ali se je dobro zabaval v vojni. Kot ženska meri državne stvari z merilom svojih navadnih misli. Plemenita je, smrt in kri ji vzbujata grozo. Pri razpravljanju je prav srčkano verolomna. Prevejana je, varati se ne dá. Vendar pa je silovita, ljubosumna, lahkovernna. Ko skuša zbadati Agatha, se sama ujame v svojo past. Mila noč in ljubavne besede opravijo svoj posel. Slabeva, gubi glavo, a prekanjeni duh je ne ostavi. Sama je priča svojemu padcu. Pri vsem tem pa le pade, volhko in premagano jo Agathos odvleče, gostoleč ji o božji volji v shakespeareško-horacijevskih stihih, češ, v taki noči pusti celo resna božica Diana svoj srebrni lok in odide k bratu Apolonu med Modrice in Milice na razvedrilo. Ker ga naganja neki bog in ga omamlja nočni čar, jame Agathos, čim mu poidejo razlogi, govoriti z drhtečimi ritmi:

Viens: l'inflexible Eros, tendant son arc flexible,
Vise le coeur des amantes et des amants,
Et, dans cette éternelle et pantelante cible,
Plante ses flèches aux pointes de diamants...

In odhajala sta v mesečino, kjer je ležal plašč...

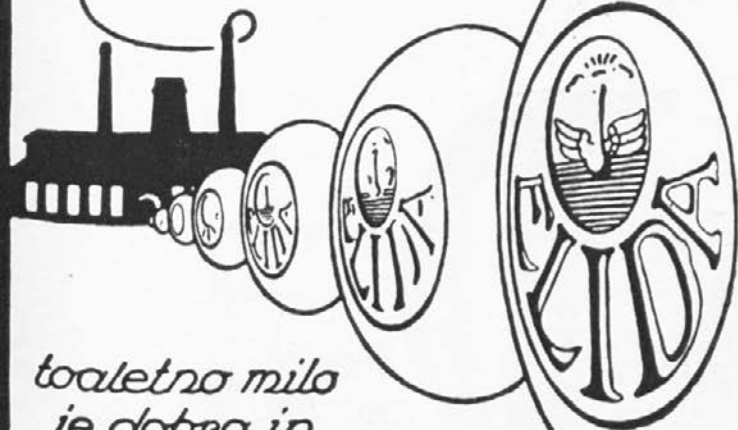
Prvi najstarejši specialni strokovno-tehnični ateljé za črko-slikarstvo se najtopleje priporoča za slikanje napisov na steklo, kovine, les, zid itd.

PRISTOU & BRICELJ

Telefon 908 LJUBLJANA Telefon 908

Aleksandrova cesta št. 1.

Lida -

*toaletno milo
je dobro in
vedno enako
dobro*

PRIPOROČAMO VSEM KOBINAM
KOLINSKO CIKORIJO
IZVRSTEN PRIDATEK ZA KAVO

HOTEL „LLOYD“, LJUBLJANA
SV. PETRA CESTA

Prenočišča z zračnimi sobami — Izvrstna kuhinja z mrzlimi in
gorkimi jedili — Poleti krasen senčnat vrt — Točna postrežba

Sprejemajo se tudi učenke v kuhinjo

MARIJA TAUSES, lastnica hotela „Lloyd“

DOBROVOLJAČKA BANKA, D.
D.
v ZAGREBU
PODRUŽNICA LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA ŠT. 31

TELEFON INTER. ŠT. 5 IN 720

IZVRŠUJE VSE BANČNE POSLE NAJKULANTNEJE

Urejuje Fr. Lipah. — Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

Cena 4 Din.

Nosite **P**alma

kaučuk
pete!

Boljše in cenejše
so kot usnje.

kaučuk
potplate!

Elastična hoja,
varstvo proti vlagi.

